

Biesal

Kapliczka (przydomowa) domowa ścienna, przy ul. Biesal 62 w domu wybudowanym w 1928 r. przez pierwszego właściciela posesji, Niemca. Kapliczka powstała znacznie później, w 1985 r. sumptem nowego właściciela, Polaka. Ma formę rozszerzającej się dołem niszy, ulokowanej w szczycie budynku od strony ulicy. Wewnątrz figurka NMP przywieziona w tym celu z pielgrzymki do Niepokalanowa. Ten typ kapliczki nie ma warmińskiej tradycji, został tu sprowadzony wraz z migrującą ludnością.

Kapliczka (przydomowa) domowa ścienna, przy ul. Biesal 18, wbudowana przez nowych właścicieli posesji. Pierwowzorem była kapliczka z pobliskiego budynku pod numerem Biesal 62. Figurka NMP w prostej, prostokątnej niszy w szczycie od strony ulicy, pod kółkiem z datą budowy domu – 1910.

Biesal Kolonia

Kapliczka przydomowa w południowej Kolonii Biesal, (droga do Jadamin). Prosta baza i korpus tynkowane, dzielone wąskim fryzem. Daszek krzyżowy, w szczycie uszkodzony smukły krzyżyk. Od frontu ostrołukowa nisza z figurą NMP, po bokach małe prostokątne blendy.

Butryny i okolice

Kapliczka przydomowa neogotycka na terenie starego niszczonego siedliska, przy polnej drodze z Butryn do Przykopu. Prosta baza z płytką wnęką od frontu oddzielona od cokołu i korpusu schodkowymi fryzami. Jednopoziomowy korpus z niszami ostrołukowymi otwartymi na trzy strony. W głębokiej niszy od frontu wykończony tynkiem stara, niewielka figurka Madonny z Dzieciątkiem. Daszek krzyżowy, w zwieńczeniu brak krzyża. Kapliczka uszkodzona, w części cokołowo – bazowej widoczne głębokie spękania.

Kolejne opuszczone, siedlisko na Warmii. Czas i dewastacja robią swoje. Ginie coś pięknego...

Chaberkowo

Kapliczka dwupoziomowa przydomowa, przy wyjeździe do Pokrzyw, skrócona w stosunku do pobliskiej zabudowy (nietypowy układ). Prosty korpus podkreślony przekątniowymi schodkowymi narożnymi przyporami. Daszek spłaszczony czterospadkowy z narożnymi sterczynami, oddzielony od korpusu prostym fryzem. W szczycie ozdobny, kuty krzyż. W dolnym poziomie altanowy narożny prześwit zamknięty ostrołukowymi przeszklonymi oknami. Od frontu ustawiona figurka Madonny z Dzieciątkiem, krucyfiks i aniołki. W górnym poziomie dwukierunkowa dzwoniczka z łukowymi otworami, we frontowym krucyfiks.

Dajtki

Kapliczka przydrożna, w rozwidleniu ulic Armii Krajowej i Jagiellończyka (Małe Dajtki). Prosta baza i korpus dzielone delikatnymi fryzami. Daszek dwuspadkowy zwieńczony smukłym krzyżem. Od frontu łukowa zamknięta nisza, wewnątrz nowy krucyfiks.

Dajtki

Kapliczka przydomowa neogotycka w narożniku ulic Sielskiej (nr 27) i Żniwnej. Prosty korpus oddzielony od bazy mocnym fryzem. Baza podkreślona dodatkowo niskimi skarpami przyporowymi. Daszek krzyżowy z małymi sterczynami w narożach. W szczycie sterczyna przekątna z chorągiewką wiatrową – z datą 1909. Od strony ulic w korpusie (układ narożny) zamknięte łukowe nisze z figurkami NMP i Św. Antoniego, w ścianach przeciwnych duże blendy z rysunkiem krzyża. Wyżej kontynuację nisz i prostokątnych blend stanowią blendy ostrołukowe. Odpowiadające im blendy w części bazowej są mniejsze.

Kapliczka przykościelna figuralna, w zachodniej części obejścia kościoła przy ul. Żniwnej 4. Figura NMP ustawiona na ośmiobocznej kolumnie osadzonej w kwadratowym, niskim cokole. Rzadki przykład starej, oryginalnej południowowarmińskiej kapliczki figuralnej.

Gągławki

Krypta grobowa w lesie koło Gągławek. Miejsce spoczynku dawnych właścicieli pobliskiego majątku. Zdewastowana, kiedyś zamknięta kratą krypta, została na trwale zamurowana. Z dawnego wystroju pozostał jedynie uszkodzony, wyłamany ze szczytu, żeliwny krzyż.

Gietrzwałd

Kapliczka figuralna przykościelna w obejściu kościoła. Figura Św. Józefa z Dzieciątkiem ustawiona na niskiej, stożkowej, murowanej z łamanego kamienia bazie otoczonej płaskim stopniem cokołowym.

Gronity

Oryginalna kapliczka niszowa („dziupłowa”) w pniu starego drzewa, przy rozgałęzieniu dróg do Dajtek i leśniczówki Stary Dwór. Niestety drzewo już obumarło, pozostał kilkumetrowy odzium. Wewnątrz niszy krucyfiks.

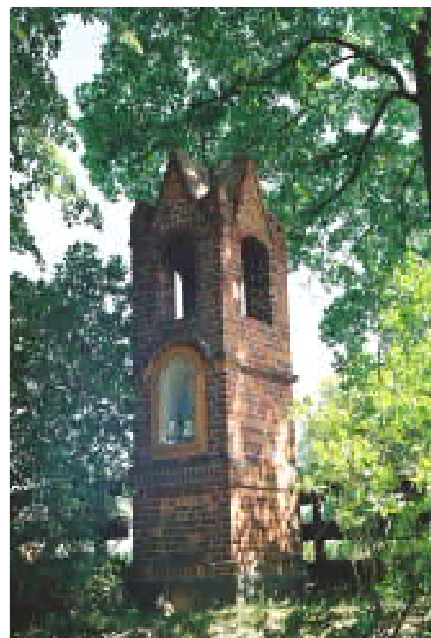
Jadaminy

Kapliczka przydrożna w centrum wsi. Prosty dwupoziomowy korpus z dwusпадkowym daszkiem zwieńczonym ozdobnym metalowym krzyżem. Od frontu w górnym poziomie nisza prosta zamknięta, w dolnym otwarta zwieńczona trójkątnie, w obu figurki NMP.

Naterki

Kapliczka przydrożna neogotycka, na skarpie przy większej drodze nad jeziorem Naterskim. Jednorodny dwupoziomowy korpus i baza dzielone ozdobnymi fryzami, cokol prosty kamienny. Daszek krzyżowy ze sterczynami w narożach, w szczycie ozdobny, kuty krucyfiks. Od frontu w bazie pusta blenda. W dolnym poziomie korpusu zamknięta łukowa nisza z figurą Madonny z Dzieciątkiem, w górnym ażurowa czterostronna dzwonniczka z dużymi łukowymi otworami. Wewnątrz stara, oryginalna sygnaturka, na okuwany drewnianym jarzmie. Od tyłu w murze widoczne ślady jej wieloletniego używania...

Nowa Wieś Kol.

Kapliczka przydrożna neogotycka przy polnej drodze do Jaśniewa. Opuszczona i zdewastowana, rozbita prawdopodobnie przez przejeżdżającą ciężarówkę! Korpus dwupoziomowy, w górnym pozostałość czterosłonnej dzwonnicy. W blendzie na trzonie data 1896.

Nowe Ramuki

Kapliczka przydrożna w lesie przy drodze z Olsztyna do Butryn, na zamknięciu dojazdu z nadleśnictwa. Obiekt wysoki – ponad 6,0 m. Dwupoziomowy prosty korpus, nieco szersza baza i niski kamienny cokół. dzielone gzymsami. Daszek dwuspadowy z eksponowanymi schodkowymi szczytami. Od frontu w dolnym poziomie pusta blenda (śląd po tablicy), w górnym duża pusta ostrołukowa nisza z uszkodzonym zamknięciem. Po bokach na dole łukowe nisze, w lewej dwie figurki NMP. Od tyłu w szczycie krucyfik z daszkiem okapowym, poniżej blaszana tablica z „negatywem” nieczytelnego napisu w gotyku.

Olsztyn Brzeziny

Kapliczka przydrożna (ul. Wawrzyczka) z 1997 r. Dwupoziomowy korpus oddzielony od cokołu ozdobnym fryzem. Dolny poziom murowany, z ceglanyimi kształtkami w obrzeżach ostrołukowych nisz. Wewnątrz płaskorzeźby Św. Wojciecha, Św. Franciszka i Św. Jakuba. Górny poziom w konstrukcji szachulcowej przekryty eksponowanym dwuspadkowym dachem zwieńczonym ozdobnym krzyżem – na tronie baranek z herbu diecezji warmińskiej, na ramionach litery AD i data 1998. We wspornikowym podcieniu od frontu figurka Matki Boskiej Fatimskiej. Kapliczka z bogatą symboliką ufundowana w 1000 - lecie śmierci Św. Wojciecha przez mieszkańców Brzezin Szostkiewicza i Kalinowskiego.

Olsztyn Stare Miasto

Kapliczka krzyżowa bazowa na skwerze przy Kaplicy Jerozolimskiej, w rozwidleniu ulic Grunwaldzkiej i Jagiełły. Dwupoziomowa baza i cokół murowane w układzie schodkowym. Piękny kuty krzyż osadzony w wieńczącej gzymsowej płycie. W górnej części bazy, we wgłębieniu, tablica z napisem: „Od powietrza, głodu, ognia i wojny zachowaj nas panie 1886”.

Kapliczka zastąpiła krzyż ustawiony wcześniej przy dzisiejszej ulicy Warszawskiej, po kolejnej wielkiej zarazie. Na obecne miejsce została przeniesiona w 1967 r. w związku z przebudową starego wjazdu do Olsztyna.

Olsztyn Stare Miasto

Kapliczka przydrożna mostowa, figuralna. Spiżowa figura Św. Jana Nepomucena, ustawiona na kamiennej ośmiobocznej kolumnie bazowej osadzonej na okrągłym cokole. Patron powrócił na most po blisko 50 latach przerwy – stara figura zaginęła w niewyjaśnionych okolicznościach w 1946 r. Autorami nowej są olsztyńscy artyści Edward Jurjewicz i Piotr Obark.

Niestety większość starych oryginalnych figur Św. Jana Nepomucena, patrona wody, mostów i przepraw, szczególnie popularnego w okolicach Olsztyna na przełomie XIX i XX wieku, zaginęła bezpowrotnie, jedynie część oglądać można w muzeach...

Kapliczka kilkakrotnie zmieniała wygląd i lokalizację. W XVIII wieku (muruwana z cegły), ustawiona była przed mostem od strony ul. Grunwaldzkiej. W 1869 r. mistrz Toffel wybudował ją za nowym mostem na zamknięciu ul. Prostej. Figurka wykonana z terakoty przez kołńskiego rzeźbiarza Wilhelma Jansena ustawiona została w prześwicie ceglano-ceglanego, typowego dla ówczesnej Warmii obiektu. W związku z kolejną rozbudową mostu kapliczkę rozebrano a samą figurę ustawiono w zagłębieniu po środku wschodniej balustrady. Ostatnia zmiana lokalizacji (po długiej przerwie), na zachodnią stronę mostu, po jego generalnym remoncie, nastąpiła w 1996 roku.

Olsztyn Stare Miasto

Kapliczka przydrożna figuralna z XVIII wieku – „Bożamęka” – u zbiegu ulic Śliwy, Warszawskiej i Jagiellończyka (do 1937 r. stała na dawnym Targu Końskim). Terakotowa figura Chrystusa upadającego pod krzyżem, ustawiona na wysokim trzonie z napisem „IDŹ ZA MNĄ”, upamiętnia klęski nękające Olsztyn.

Kapliczka przydrożna trzonowa przy ul. Śliwy. Korpus dzielony delikatnym łukowym fryzem. Daszek dwuspadkowy z chorągiewką wiatrową, z napisem AD 2000 (data remontu). Od frontu w dolnym poziomie duża łukowa nisza z płaskorzeźbą Matki Boskiej z Dzieciątkiem, wyżej w małej niszy Św. Krzysztof.

Olsztyn Stare Miasto

Kapliczka przykościelna figuralna przed kościołem Najświętszego Serca Pana Jezusa, przy ul. Kopernika. Barokowa figura Chrystusa z kulą ziemską w dłoni, ustawiona na trzonowym rozglifionym postumencie.

Kapliczka powstała w 1737 r. na terenie nieistniejącego dziś cmentarza obok domu zadżumionych, przy zbiegu dzisiejszych ulic 1 Maja i B. Linki. Na początku lat pięćdziesiątych XX w. posąg zdemontowano i wywieziono na wysypisko gruzu – na szczęście został odratowany i ustawiony w obecnym miejscu. Na trzonie od frontu łaciński napis: „DOMINE. Qui salvas et nostri Salvator Miserere AD 1737” (Panie, który leczysz i nasz Zbawco Zmiłuj się).

Kapliczka przydrożna (placowa) figuralna z 2004 r. na Targu Rybnym. Figura Św. Jakuba ustawiona na smukłym postumencie w aneksie placu. Na trzonie napis: „ŚW. JAKUB PATRON OLSZTYNA OLSZTYN 25.07.2004”. Najnowsza kapliczka na terenie wciąż odbudowywanego Starego Miasta.

Olsztyn Stare Miasto

Kapliczka przykościelna ścienna w północno – wschodnim narożniku katedry Św. Jakuba Starszego, od strony ul. Długosza. Figura Chrystusa z kulą w ręku ustawiona w ostrołukowej niszy, z rozglifionym portalowym otworem, w którym raz zamykająca nowa krata (czyżby Chrystus Uwięziony!).

Niezrozumiały przypadek organizacji ruchu dopuszczającej parkowanie samochodów w obejściu katedry!

Olsztynek

Kapliczka przykościelna figuralna na terenie obejścia od strony prezbiterium. Figura NMP ustawiona na prostej bazie, w niszy z zieleni uformowanej w regularną czaszę. Bujna letnia obudowa „roślinna” uniemożliwia odczytanie rzeczywistej formy przestrzennej.

Olsztynek

Kapliczka przykościelna neogotycka, z 1890 r. (kościół neogotycki z 1888 r. p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa). Dwupoziomowy korpus na rozbudowanej bazie z gzymsowym okapem. Narożniki korpusu podkreślone ryzalitami, w części bazowej odpowiadają im płytkie blendy. W dolnym poziomie korpusu od frontu duża ostrołukowa zamknięta nisza z figurą NMP. W górnym dwukierunkowy prześwit z nietypowymi okrągłymi otworami, z kutym krucyfiksem. Daszek krzyżowy, w zwieńczeniu ozdobna chorągiewka wiatrowa (napis nieczytelny). Forma kapliczki zbliżona do obiektu w pobliskim Orzechowie.

Kapliczka przykościelna figuralna, przed wejściem głównym do kościoła. Płaskorzeźba umieszczona na wielobocznej pionowej ścianie przedstawiająca Świętą Rodzinę przy pracy.

Jest to kapliczka wyjątkowa w układzie, chyba jedyna tego typu na terenie całej południowej Warmii.

Pluski

Kapliczka przykościelna figuralna. Figura Najświętszego Serca Pana Jezusa ustawiona na niskiej prostopadłościowej bazie przy wejściu na teren działki kościoła.

Podlejki

Kapliczka przydrożna jednostronna. Korpus na węższym trzonie bazowym (z blendami) podparty z trzech stron schodkowymi wspornikami. Od frontu duża ostrołukowa zamknięta nisza, wewnątrz figura NMP. Daszek krzyżowy zwieńczony smukłym krzyżykiem

Pokrzywy

Kapliczka przydomowa dwupoziomowa. Prosty korpus podkreślony gzym-sami. Daszek dwuspadowy z chorągiewką wiatrową, z datą A.T. 1861 (?). W dolnym poziomie od frontu duża prostokątna nisza, nad nią mniejsza półkolumna, po bokach dolne nisze mniejsze.

Rentyny

Kapliczka przydrożna na wydzielonym terenie, przy wyjeździe do Woryt. Jednorodna baza i korpus dzielone z trzech stron rozbudowanym fryzem. Daszek krzyżowy zwieńczony ozdobnym kutym krucyfiksem. Od frontu w bazie prostokątna blenda ze zdjęciem papieża Jana Pawła II, wyżej w korpusie duża ostrołukowa zamknięta nisza z piękną drewnianą figurą koronowanej Matki Boskiej z Dzieciątkiem. Jak widać nisza jest na stałe podświetlona neonową żarówką – nawet w słoneczny letni dzień!

Stęki

Kapliczka przydrożna, przy wyjeździe do Łukty. Trzykondygnowy korpus w układzie schodkowym. Od frontu w dolnych poziomach ostrołukowe zamknięte nisze, wyżej masywna dzwonniczka. Daszek krzyżowy zwieńczony krzyżem z datowaną chorągiewką 1909.

Stęki

Kapliczka przydrożna na wydzielonym terenie w centrum wsi. Charakterystyczna forma pawilonowa obudowana z piętrowym korpusem. Dolny masywny poziom podkreślony pilastrowymi narożnikami z bazami i kapi-telami, niosącymi daszek dwuspadkowy w układzie kalenicowym. Wyżej węższa prostokątna nadbudowa z daszkiem dwuspadkowym w układzie szczytowym. W zwieńczeniu smukły krzyżyk. Od frontu na dole duża łukowa zamknięta nisza z figurkami NMP (dwoma) i Św. Józefa z Dzieciątkiem, w tle krucyfiks. Po bokach puste łukowe blendy. W nadbudowie od frontu łukowy otwór dzwonnicy (?).

Kapliczka przydrożna, przy wyjeździe do Olsztyna. Smukła baza, podkreślona arkadowymi niszami, w jednorodnym układzie z pawilonowym korpusem. Poziome fryzy dzielące w narożnikach arkad i w korpusie tworzą rodzaj głowic i świadczą o barokowym rodowodzie kapliczki. Daszek dwuspadkowy zwieńczony ozdobnym lotaryńskim krzyżykiem. W dwukierunkowym prześwicie duży krucyfiks z trefłowymi (trójlistnymi) ramionami.

Stętkiny i okolice

Kapliczka przydrożna jednopoziomowa, na wydzielonym terenie przy głównej drodze do Wrzesiny. Prosta baza i korpus w jednorodnym układzie, dzielone wystającym fryzem. Daszek dwuspadkowy zwieńczony metalowym krucyfiksem – figurka Chrystusa osłonięta daszkiem okapowym. Od frontu duża ostrołukowa otwarta nisza z wystającym parapetem, wewnątrz figurka NMP.

Kapliczka przydomowa dwupoziomowa przy drodze do Porbad. Baza i korpus w prostym trzonowym układzie. Daszek krzyżowy z nadwieszonymi w narożach sterczynami. Wieńczący krucyfiks z ozdobnym daszkiem okapowym. W bazie łukowe blendy. Na dole korpusu od frontu ostrołukowa nisza z figurą koronowanej Madonny z Dzieciątkiem, po bokach nisze półkoliste. W górnym poziomie dzwonniczka z otworami łukowymi.

Woryty

Kapliczka przydrożna jednostronna, przy polnej drodze do Rentyn. Jednorodny dwupoziomowy korpus, dzielony fryzami, posadowiony na szerszej bazie. Daszek pulpitowy jednospadowy (!). Od frontu łukowe zamknięte nisze, w dolnej figurka NMP w górnej krucyfiks.

Kapliczka przydomowa, przy drodze do Tomaryn. Baza, na kamiennym cokole i dwupoziomowy korpus w prostym trzonowym układzie dzielonym fryzami. Daszek krzyżowy zwieńczony smukłym krzyżykiem. W bazie ozdobne blendy. W dolnym poziomie korpusu od frontu duża ostrołukowa zamknięta nisza z figurą Madonny z Dzieciątkiem, od tyłu płytką niszą łukową z małym krucyfiksem. W górnym poziomie dzwonniczka (niestety pusta) z łukowymi otworami

Ząbie

Kapliczka przydrożna neogotycka dwupoziomowa, na wydzielonym terenie przy skrzyżowaniu wiejskich dróg. Baza i dolny poziom korpusu w układzie jednorodnym, dzielone podwójnym fryzem. W górnym poziomie, nad charakterystycznym wystającym gzymsem, poprzeczna dzwonniczka z łukowo sklepionymi otworami. Daszek krzyżowy zwieńczony krzyżykiem. Od frontu duża, zamknięta ostrołukowa nisza z figurą NMP, po bokach odpowiadające jej prostokątne blendy.

Wyraźny ślad wieloletniego używania sygnaturki – głębokie wyżłobienie w ceglany gzymsemie przez poruszaną linkę dzwonka.

